

ЗВІТ

Про стан реалізації Програми розвитку і функціонування української мови у м.Запоріжжя за I квартал 2019 року

Основним пріоритетом реалізації даної Програми є галузь освіти.

З метою популяризації української культури серед учнівської молоді, вивчення, узагальнення та розповсюдження кращого досвіду роботи українознавчих (народознавчих) музеїв закладів освіти м. Запоріжжя наказом департаменту освіти і науки Запорізької міської ради від 17.10.2018 №446 «Про організацію міського конкурсу українознавчих та народознавчих музеїв закладів освіти м. Запоріжжя у 2018 році» було проведено конкурс українознавчих та народознавчих музеїв закладів освіти м. Запоріжжя та визначено переможців.

Набуває позитивної динаміки розвиток україномовної мережі закладів освіти міста.

Упродовж останніх п'яти років відносна кількість україномовних закладів збільшилася на 6,5%.

Відповідно до ст.7 нового Закону України «Про освіту» мовою освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти є державна мова. МОН України прийнято рекомендації Венеціанської комісії. Урядом надано до Парламенту і Верховної ради проект закону, яким передбачено видовження перехідного періоду до 5 років – з 2017 до 2023 року.

Нині зі 116 функціонуючих закладів загальної середньої освіти - 74 україномовні (63,8 % від кількості функціонуючих денних ЗЗСО). У стані поступового переходу на державну мову навчання, або у двомовному режимі, для задоволення освітніх потреб населення знаходяться 19 ЗЗСО (16,4%). У порівнянні з минулим роком кількість двомовних шкіл збільшилась на 11 (у 2017-2018 н.р. - 8 ЗЗСО).

У 79% груп у закладах дошкільної освіти всіх типів та форм власності м.Запоріжжя виховання та навчання здійснюється українською мовою, охоплено 82% дітей від загальної чисельності вихованців ЗДО.

У 2018-2019 навчальному році в місті продовжують функціонування 13 закладів позашкільної освіти (419 гуртків, 1138 груп), якими охоплено 16432 особи учнівської молоді. Проведений аналіз мережі гурткової роботи в закладах позашкільної освіти свідчить про те, що заняття в гуртках, групах, секціях переважно велися українською мовою.

Забезпечено поступове розширення україномовного середовища серед колективів та керівників закладів освіти міста, керівників структурних підрозділів департаменту. Так, впродовж навчального року всі загальноміські наради керівників закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти проведено виключно державною мовою. Крім цього, проведено загальноміські семінари та навчання для керівників закладів виключно державною мовою. При проведенні атестації педагогічних та керівних кадрів закладів міста враховано як один із показників ефективності їх роботи – ступінь володіння державною мовою.

Важливими заходами із реалізації Програми є заходи у галузі культури.

У репертуарах муніципального театру-лабораторії «Ві» та театру танцю, за звітний період налічується 46 вистав, з них 13 за творами українських авторів або у перекладі українською мовою, що становить 28% від загальної кількості.

Одним із основних напрямків роботи комунального закладу «Кіноконцертний зал ім. О.Довженка» є популяризація вітчизняного кіно. Це провідний демонстратор у місті, який проводить показ усіх документальних та ігрових стрічок українського виробництва, прем'єрні та допрем'єрні покази українських фільмів, організовує прес-конференції та зустрічі з творчими й знімальними групами. За звітний період відбувся показ 20 фільмів українського виробництва.

У 4-ох мистецьких школах та художній школі організовано кімнати декоративно-прикладного мистецтва, де для широкого загалу мешканців та гостей міста представлено зразки українських народних промислів.

Департаментом культури і туризму міської ради у рамках стратегії розвитку туризму «Сім на сім» створено сім промо-роліків, які транслюються українською мовою на місцевих телевізійних каналах та в Інтернет-мережі: «Запоріжжя сакральне», «Запоріжжя індустріальне», «Запоріжжя історичне», «Запоріжжя подієве», «Запоріжжя природне», «Запоріжжя козацьке», «Запоріжжя панорамне».

Ініційована департаментом культури і туризму міської ради програма «Культура – це модно!», що виходить на муніципальному каналі “Z”, транслюється виключно українською мовою.

У березні 2019 року Запорізьким муніципальним театром танцю було проведено прем'єру вистави «Буратіно» (переклад українською) та показ вистави "Лісова пісня" за мотивами однойменного твору Л.Українки.

Усі загальноміські заходи та заходи у підвідомчих Департаменту закладах культури проводяться українською мовою.

У Централізованих бібліотечних системах для дітей та дорослого населення за звітний період підготовлено та проведено тематичні заходи інформаційного, освітнього та виховного характеру, зокрема: літературно-музичний салон “Берегині українського духу”; медіа-краєзнавчі етюди «Обрії рідного краю», «Дивосвіт родинних оберегів»; уроки патріотизму «Соборна. Вільна. Самостійна»; відео-пам'ятку "Борці за незалежність"; інформаційні години «Сила і перемога у соборності наших душ»; години державності «Наша біль, наша пам'ять» (до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту); години-вшанування «Горять свічки на серці України» (до Дня Героїв Небесної Сотні); мовний калейдоскоп «Наша мова – наше серце» (До Дня рідної мови).

У запорізьких дитячих мистецьких школах проведено:

- концерти «Від свята до свята», «Україна єдина», «Дзвони зими», до Дня Соборності України, Міжнародного Дня пам'яті жертв Голокосту, для воїнів АТО до 5-ї річниці подій на Майдані, до Міжнародного дня рідної мови «Плекатимеш мову – цвістимуть слова»;

- лекцію-концерт «Композитори Запоріжжя запрошу-ють», «Творчість В. Івасюка», «Тарасове слово».

У репертуарній політиці колективів мистецьких шкіл майже 40% складають твори українських митців-класиків та сучасних діячів культури.

У комунальних палацах культури ("Орбіта", "Хортицький", "Молодіжний", "Титан", "Заводський") всі творчі колективи активно впроваджують українську мову в концертних номерах різних видів мистецтв, використовують україномовний контент, а також музику українських композиторів до пісень та хореографічних номерів. За звітний період проведено понад 30 тематичних програм (концерти,

святкові заходи, лекції-бесіди, круглі столи) до Дня Соборності України, Дня пам'яті Героїв Крут, Дня рідної мови, дня народження Т.Г.Шевченка.

У Централізованих бібліотечних системах для дітей та дорослого населення проведено, творчі зустрічі-презентації з письменниками Запоріжжя, зокрема: поетичні читання "Лінії життя" (презентація нової збірки О. Ольшанської «Лінії на долоні»); творчий вечір Миколи Білокопитова «Свій голос має...»; поетичну зустріч «Дослідниця дощу» за участю Віри Шмиги, запорізької поетеси, члена Національної спілки письменників України. Також проведено заходи з популяризації української мови, історії та культурної спадщини українського народу: день інформації про нові надходження «Дегустація літературних новинок»; огляд-знайомство «Нова книга бажає познайомитись»; бібліографічний огляд "Читаємо наших. Сучасний літературний авангард"; бесіду-сюрприз «Увага! Новинки від українських авторів»; мовну Інтернет-мандрівку «Живої мови звуки чарування»; день нової книги «З любов'ю до цікавої книги»; акцію "Читаємо українською!"; виховну годину "Плекатимеш мову, цвістимуть слова"; мовознавчий турнір «ГраВікКон»; мовну регату «Наш коштовний скарб»; день рідної мови «Співуча, чудова, пісенна розмова»; поетичну годину «Кришталь моєї мови дорогої».

Важливою складовою реалізації Програми є робота комунальних засобів масової інформації у напрямку популяризації української мови серед жителів міста.

Дана Програма націлена на досягнення позитивної динаміки щодо збільшення україномовного продукту у місцевій пресі та на місцевих телеканалах.

Так, телеканал Z має 100% виробництва та виходу власних програм українською мовою. Це дає можливість популяризувати українську мову серед різних верств населення.

З метою підвищення культури мовлення, поновлення та розвитку мовних традицій, поширення знань щодо історії та сучасних змін, які відбулися в українській мові, виховання любові, поваги, шанобливого ставлення до неї та національної свідомості у жителів міста, КП «Муніципальна телевізійна мережа» разом з департаментом освіти та науки міської ради у 2017 році розроблено дві передачі, а саме:

- Інформаційно-пізнавальна програма «Говоримо українською», метою якої є закріплення знань з української мови, поширення лексичної різноманітності, вивчення мовних особливостей, повторення та опанування нововведень щодо чинного правопису української мови;

- Телевізійно-освітній проект «Територія освітніх перспектив» - це за обсягом масштабніший проект ніж перший, спрямований на всебічне висвітлення процесів розвитку сучасної освіти в Запоріжжі. Він знайомить глядача з новинками в сфері освітніх технологій та педагогічними традиціями, з сучасними тенденціями та перспективами розвитку освітньої галузі. Проект включає в себе різні підрубрики, основним завданням яких є висвітлення подій, які відбуваються у м. Запоріжжя, пов'язані з популяризацією рідної мови. Показ кращих освітніх практик серед дітей шкільного, дошкільного віку. Зокрема, це вивчення українських традицій, як у навчальних закладах так і у позашкільному житті, введення нових технологій в

Запущено новий офіційний сайту міської влади, основним мовним модулем якого є україномовна версія сайту.

У цілому реалізація заходів Програми відіграє позитивну роль у розширенні сфери застосування української мови у місцевих, комунальних ЗМІ.

Запроваджено проведення українською мовою мітингів, урочистостей, скорбних заходів з нагоди відзначення державних свят та ювілейних дат.

У 2017 році управлінням внутрішньої політики, преси та інформації міської ради розроблено та забезпечено розміщення на постійній основі плакатів зовнішньої реклами із популяризації української мови серед жителів міста, наступного змісту: «Говорити українською – це модно. Будь в тренді»; «Говорити українською – це красиво. Будь цікавим»; «Говорити українською – це перспективно. Будь успішним».

Також, забезпечено сприяння розміщенню соціальної реклами із популяризації української мови Всеукраїнського об'єднання «РУХ ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ» у місцевому транспорті та на площинах зовнішньої реклами.

КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» у 2017 році проводилась робота з операторами зовнішньої реклами та клієнтами, які розміщують рекламу на комунальних площинах щодо обов'язковості розміщення (дублювання) рекламних повідомлень державною мовою.

Районними адміністраціями постійно ведеться моніторинг рекламних засобів, проводяться візуальні дослідження щодо використання української мови в системі комунальної власності м.Запоріжжя

Згідно міської цільової програми відзначення в м.Запоріжжя державних пам'ятних дат та історичних подій на 2018 рік планується проведення на міському рівні ювілеїв видатних діячів та постатей української культури.

Заходи із реалізації Програми були здійснені також у сфері громадського транспорту.

Пунктами 2 та 8 додатку 1 Програми, передбачено наступні заходи в межах повноважень управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради: інвентаризація назв вулиць, площ, інформації на автомобільному транспорті загального користування у місті та забезпечення вживання державної мови (в усній і письмовій формі) у транспорті загального користування.

Управлінням з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради відпрацьовано питання приведення у відповідність візуальної, зовнішньої інформації, трафаретів тощо, з урахуванням перейменування вулиць українською мовою.

Відповідно до розділу 4 Програми вдосконалення пасажирського транспорту в м. Запоріжжі, затвердженою рішенням міської ради від 30.06.2016 № 39, оголошення назв зупинок та інформування пасажирів щодо можливих пересадок на інші маршрути громадського транспорту забезпечується державно мовою.

Відповідно до рішення виконавчого комітету від 25.10.2016 № 658 «Про внесення змін до діючих договорів...» договори із автоперевізниками приведено у відповідність до положень Програми. Діючими договорами надання послуг з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, укладених між виконавчим комітетом міської ради та автопідприємствами, передбачається: «Забезпечити під час роботи на маршруті оголошення зупинок та, в разі необхідності, інформування пасажирів щодо можливих пересадок на інші

маршрути громадського транспорту. Інформаційно-довідкові матеріали (інструкції, оголошення, назви зупинок та схеми маршрутів, часовий регламент, тощо), які представлені у транспортному засобі, мають бути виконані державною мовою».

Рішенням виконавчого комітету міської ради від 24.06.2016 №316 «Про внесення змін до Переліку зупинок громадського автотранспорту та затвердження реєстру міських автобусних маршрутів загального користування» затверджено реєстр міських автобусних маршрутів загального користування та змінено їх назви.

За інформацією підприємств, роботу проведено, трафарети приведено у належний вид.

На нарадах із перевізниками постійно обговорюється питання приведення візуальної та зовнішньої інформації у належний стан із урахуванням «декомунізаційної політики».

Відповідно до рішення виконавчого комітету міської ради від 24.02.2017 № 70 «Про затвердження переліку зупинок громадського транспорту на тролейбусних та трамвайних маршрутах в місті Запоріжжі» затверджено реєстр міських зупинок електротранспорту та їх назви приведено у відповідність. В межах виконання програми рухомий склад ЗКПМЕТ «Запоріжелектротранс» забезпечено україномовними бортовими позначеннями «Муніципальний транспорт м. Запоріжжя» та «українською вишиванкою», вся інформація що розміщується в транспорті виготовлена українською мовою, автоматичні інформаційні оповіщувачі працюють виключно українською мовою.

Крім цього повідомляємо що діловодство управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку ведеться виключно державною мовою як і листування з громадянами, підприємствами та організаціями.

Одними із основних виконавців програми є органи виконавчої влади та службовці органів виконавчої влади, які під час виконання своїх службових обов'язків спілкуються державною мовою.

При проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад в виконавчих органах Запорізької міської ради забезпечується неухильне дотримання мовного законодавства. Відповідно до Наказу Голодержслужби від 29.12.2009 №406 «Про затвердження Типових професійно-кваліфікаційних характеристик посадових осіб місцевого самоврядування» кандидати на заміщення вакантних посад повинні володіти українською мовою. Відповідно до Наказу Голодержслужби від 08.07.2011 №164 іспит складається державною мовою.

У виконавчих органах міської ради ведення діловодства здійснюється державною мовою.

З метою поглиблення, удосконалення знань з української мови відділ організаційної та кадрової роботи виконкому міської ради забезпечує направлення на навчання посадових осіб місцевого самоврядування до Запорізького центру перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій відповідно до плану-графіку навчання, затвердженого розпорядженням голови Запорізької обласної державної адміністрації від 20.12.2018 №685. Так, у II кварталі поточного року заплановано участь осіб виконавчих органів міської ради у короткостроковому семінарі з теми «Українське ділове мовлення: особливості сучасної лексичної культури».

Представниками департаменту надання адміністративних послуг та розвитку підприємництва постійно ведеться роз'яснювальна робота з суб'єктами господарювання щодо необхідності домінування української мови у своїй діяльності та пропонується використовувати державну мову при наданні споживачам інформації про товари і послуги.

Районними адміністраціями Запорізької міської ради у рамках виконання Програми проведено ряд заходів, зокрема:

1) Постійно проводиться інвентаризація назв вулиць, надано пропозиції до департаменту житлово-комунального господарства міської ради для подальшої роботи;

2) Проводиться роз'яснювальна робота із суб'єктами господарювання щодо можливості присвоєння україномовних назв магазинам, приміщенням, об'єктам громадського харчування та ресторанного господарства;

3) Працівники районних адміністрацій приймають участь у короткострокових семінарах підвищення кваліфікації з напрямку «Ділова українська мова».